

BULETINUL

COMISIUNII

MONUMENTELOR ISTORICE

PUBLICAȚIUNE TRIMESTRIALĂ
IN
EDITURA ADMINISTRAȚIEI CASEI BISERICII

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA „GUTENBERG“ JOSEPH GÖBL S-sori.

20. — STRADA DOAMNEI. — 20.

1913

Secretar,
ALEX. LĂPĂDATU.

CUPRINSUL

TEXT	Pag.
Notiță despre arhitectura Sfântului Munte, de G. BĂLȘ	1
Bibliografie : R. Netzhammer : Constantin cel Mare și România, de ION KALINDERU	50
Oficiale : Ședințele Comisiunii în Ianuarie—Martie 1913	51
Anexe : Cuvântările d-lui I. KALINDERU, rostite în ședința Comisiunii dela 19 Ianuarie 1913, pentru Sp. Haret și Arh. I. Mincu	55

ILUSTRAȚII	Pag.
Pag.	Pag.
1. Muntele Ațos, văzut dela Pantocrator	1
2. Mănăstirea Esfigmen	2
3. Mănăstirea Pantocrator	3
4. Mănăstirea Dionisiu	4
5. Mănăstirea Caracal	4
6. Mănăstirea Stavronichita	5
7. Mănăstirea Xenofont	5
8. Mănăstirea Chilandar	5
9. Mănăstirea Zograf	7
10. Catoliconul Lavrei. Vedere despre miazăzi	8
11. Clopotnița și aghiasmatarul Vatopedului	9
12. Trapeza Vatopedului. Vedere despre apus	9
13. Intrarea trapezei Vatopedului	10
14. Locuințe la Pantocrator	10
15. Intrarea mănăstirii Lavra	11
16. Turnul arsanelei mănăstirii Ivir	12
17. Mănăstirea Rusicon	12
18. Locuințe și aghiasmatarul mănăstirii Xeropotam	13
19. Catoliconul mănăstirii Ivir	14
20. Mănăstirea Chilandar	14
21. Catoliconul Vatopedului	15
22. Catoliconul Pantocratorului	16
23. Catoliconul Chilandarului	16
24. Catoliconul cel vechiu al mănăstirii Xenofont	17
25. Paraclisul alipit de catoliconul Ivirului	18
26. Catoliconul mănăstirii Caracal	19
27. Catoliconul Lavrei. Vederea absidelor	19
28. Catoliconul mănăstirii Sf. Pavel	20
29. Catoliconul mănăstirii Esfigmen	21
30. Catoliconul mănăstirii Xeropotam	22
31. Paraclisul Sfântului Brău. Vatoped	22
32. Paraclisul Sfântului Brău. la Vatoped	23
33. Trapeza mănăstirii Dochiariu	23
34. Bucătăria mănăstirii Lavra	24
35. Coșul bucătăriei mănăstirii Caracal	24
36. O magazie la mănăstirea Vatoped	25
37. O magazie la mănăstirea Zograf	25
38. Puțul cel vechiu de la Chilandar	26
39. Coșul bucătăriei mănăstirii Ivir	26
40. Locuințe	27
41. Locuințe la mănăstirea Cutlumuș	27
42. Un colț al arhondaricului mănăstirii Caracal	28
43. Boltirea bucătăriei la Xenofont	28
44. O magazie la Vatoped	28
45. O magazie la Vatoped	29
46. Paraclisul Maicii Domnului dela Lavra	30
47. Intrarea trapezei mănăstirii Esfigmen	31
48. Clopotnița mănăstirii Xeropotam	32
49. Masă de marmură	32
50. O vatră în arhondaricul Xeropotamului	32
51. Acoperiș de puț la Chilandar	33
52. Catoliconul mănăstirii Dochiariu	33
53. Aghiasmatarul Lavrei	34
54. Picturi în trapeza mănăstirii Dionisiu	35
55. Trapeza Lavrei	36
56. Schitul românesc Prodromul	37
57. Catoliconul mănăstirii Dochiariu	39
58. Pictură (Pantocratorul) în catoliconul mănăstirii Dionisiu	40
Desenuri :	
1 și 2. Biserica Protaton	42
3. Catoliconul mănăstirii Vatoped	42
4. Catoliconul mănăstirii Lavra	42
5. Catoliconul mănăstirii Chilandar	42
6. Catoliconul mănăstirii Dionisiu	43
7. Catoliconul mănăstirii Ivir	43
8. Catoliconul mănăstirii Grigoriu	43
9. Catoliconul cel vechiu al mănăstirii Xenofont	43
10. Catoliconul mănăstirii Cutlumuș	43
11. Catoliconul mănăstirii Dochiariu	44
12. Catoliconul mănăstirii Stavronichita	44
13. Catoliconul mănăstirii Xeropotam	44
14. Catoliconul schitului românesc Prodrom	44
15. Catoliconul mănăstirii Sf. Pavel	44
16. Catoliconul mănăstirii Esfigmen	44
17. Biserica schitului Sf. Ana	45
18. Catoliconul mănăstirii Zograf	45
19. Catoliconul mănăstirii Pantocrator	45
20. Paraclisul Sf. Cosma și Damian (la Vatoped)	45
21. Catoliconul mănăstirii Caracal	45
Trapeze :	
22. Mănăstirea Lavra	46
23. Mănăstirea Cutlumuș	46
24. Mănăstirea Pantocrator	46
25. Mănăstirea Xeropotam	46
26. Mănăstirea Chilandar	46
27. Mănăstirea Vatoped	46
28. Mănăstirea Xenofont	46
29. Mănăstirea Ivir	46
30. Mănăstirea Esfigmen	47
31. Mănăstirea Dochiariu	47
Bucătării :	
32. Mănăstirea Chilandar	47
33. Mănăstirea Dochiariu	47
34. Mănăstirea Cutlumuș	47
35. Mănăstirea Dionisiu	47
Trapeze :	
36. Mănăstirea Dionisiu	48
Bucătării :	
37. Mănăstirea Caracal	48
38. Mănăstirea Grigoriu	48
39. Mănăstirea Lavra	48
40. Mănăstirea Xenofont	48
Bucătării :	
41. Mănăstirea Pantocrator	49
42. Mănăstirea Xeropotam	49

și în fațada dinspre dreapta are o scară ce duce la clopotniță, care se află peste

toarei, capătă o înfățișare cu totul originală și unică în felul ei.

1. Biserica din Bordești.

pronaos. Scara este de lemn de stejar masiv și modul cum acoperișul ei se leagă cu acel al clopotniței contribuie a da o înfățișare foarte plăcută bisericii. Bisericele cu clopotnița peste pronaos sunt rare în Muntenia. Nu cunosc printre cele interesante decât cea dela Vlădești din Muscel și cea dela Vădeni din Gorj; dar aceste două biserici (a doua e monument istoric) sunt departe de a avea proporțiile fericite și aspectul pitoresc al bise-

2. Biserica din Bordești.

ricii din Bărbulețu, care, prin silueta ei plăcută și prin dispoziția ingenioasă a înveli-

3. Chenar de fereastră de la biserica din Bordești

În interior biserica are picturi interesante, din cari unele sunt stricate, altele retușate; acele din altar și o parte din naos sunt însă vechi și frumoase. În exterior biserica este de asemenea pictată. Această pictură e mai târzie; totuși ea este interesantă prin naivitatea și prin modul cum este dispusă. De jurîmprejurul bisericii un fris lat, substrașină și în fațada principală, cu compozițiuni care acoperă aproape toată suprafața ei.

Biserica este în stare destul de rea: are o crăpătură mare spre altar, unde pământul este mai jos; soclul este stricat și tencuiala căzută; pavajul interior este stricat; asemenea și învelitoarea de șindrilă și crucile.

Cred că această biserică merită a fi studiată și cercetată mai de aproape. Se cuvine a fi trecută între monumentele istorice

ARH. N. GHIKA-BUDEȘTI